

Novela zákona o odpadech. Předpokládané změny a dopady na obce a města

Ing. Jiří Valta

Textilní odpady

Textilní odpady

- **Od 01.01.2025** – povinnost odděleného soustředování, tzn. **nabídnout místo, kde bude možné textilní odpad odevzdat jako odpad**
- MŽP – Metodický návod
- Řešení pomocí: sběrných dvorů, zařízení určených pro nakládání s odpady, velkoobjemových kontejnerů, sběrných nádob, pytlového způsobu sběru, nebo kombinací těchto způsobů
- Lze využít i stávající charitativní organizace – **musí probíhat v režimu odpadů**

Textilní odpady

- Zůstává i možnost **sbírat použitý textil pro opětovné použití** (ale pouze jako doplňková aktivita pro sběr jako odpadu)
- **Doporučený způsob sběru pro opětovné použití:**
 - Sbírkky organizované obcí (i ve spolupráci s charitativními organizacemi)
 - Sbírkky organizované po domluvě s obcí přímo charitativní organizací či jiným subjektem
 - Odevzdání použitého textilu v re-use centrech
- Textil soustředěný k opětovnému použití bude potřeba **jasně oddělit** od soustředěného textilního odpadu.

Textilní odpady - evidence

- **20 01 10 Oděvy** nebo **20 01 11 Textilní materiály**
- **Obec je původcem textilního odpadu** (od občanů)
A00
- **Přebírající subjekt B00**
- **Textilní odpad se zahrnuje do výpočtu plnění třídícího cíle**, tj. množství odděleně soustředovaných recyklovaných složek komunálního odpadu
- **Sběr v režimu předcházení vzniku odpadů** (pro opětovné použití), pak sbíraný textil není odpadem a obec ho neuvádí ve své odpadové evidenci, ani v ročním hlášení souhrnných údajů o odpadech a ani v rámci výpočtu plnění třídícího cíle.

Zálohování

Legislativní úprava povinného zálohování nápojových obalů

- **Povinně zálohované obaly**

- **PET**

- 0,1 – 3 l
- od nealkoholických nápojů a alkoholických nápojů do 15 % alkoholu (tj. lahve od stolních i minerálních vod, džusů, ovocných či zeleninových šťáv, piva apod.).
- dle MŽP cca 1,8 mld. Ks/rok (cca 47 000 t/rok)

- **Kovové nápojové nádoby (plechovky)**

- 0,1 – 3 l
- od nealkoholických nápojů a alkoholických nápojů do 15 % alkoholu (typicky od energetických nápojů, limonády, piva atd.)
- dle MŽP cca 0,8 mld. ks/rok (cca 15 000 t/rok)

- **Nezálohováno** - obaly na mléko a mléčné nápoje, nápoje nad 15 % alkoholu a obaly od octa, oleje a dalších tekutých potravin

Legislativní úprava povinného zálohování nápojových obalů

- **Cíle sběru**

- Plastové nápojové lahve r. 2029 – 90%
- Plechovky r. 2029 – 90%

- **Záloha**

- Jednotná pro všechny druhy zálohovaných obalů
- Účtována bude odděleně (stejně jako u skla)
- Bude vrácena v plné výši při vrácení prázdného obalu
- Minimální výše 4,- Kč

- **Manipulační poplatek**

- Výše bude stanovena operátorem
- Pokrývá všechny relevantní náklady pro zapojené subjekty
- Bude upřesněn v právním předpisu

Legislativní úprava povinného zálohování nápojových obalů

- **Operátor systému**

- Jeden subjekt (analogie s EKO-KOMem)
- Nezisková akciová společnost vlastněná výrobcí a prodejci
- Povinnost vytvořit, spravovat, koordinovat a financovat celý zálohový systém včetně povinnosti zajištění stanovených cílů
- Zákaz budovat vlastní odpadovou infrastrukturu
- Autorizace via MŽP, výběrové řízení
- Financování (poplatky od výrobců, výnosy z prodeje vyseparovaného obal. odpadu, nevrácené zálohy)
- Povinná tvorba rezervy pro vykrývání krizových situací a propadů trhů
- Povinné auditování

Legislativní úprava povinného zálohování nápojových obalů

• Sběrná síť

• Povinná sběrná místa

- Prodejny potravin nad 50 m² (předpoklad 8 500 míst)
- Čerpací stanice nad 50 m² (předpoklad 2 300 míst)
- On-line prodej (nevytváří fyzická sběrná místa, odebírá množství odpovídající obvyklé objednávce > Rohlík, Košík ..)

• Dobrovolná místa

- Podlimitní prodejny
- Ostatní relevantní místa
- Obce nad 300 obyvatel bez povinně zapojené provozovny může požádat operátora o zřízení sběrného místa > povinnost operátora místo zřídit)

Legislativní úprava povinného zálohování nápojových obalů

- **Způsoby odběru zálohovaných obalů**
 - Automatizovaně
 - Poloautomaticky
 - Ručně
- Další komodity – **reklamní letáky** – zpoplatnění, součást novely zákona o obalech

- **Výhody**

- čistější vstupní surovina
- vysoká míra sběru
- surovina se vrátí k výrobcí
- pokles litteringu

- **Nevýhody**

- obal musí být nezmačkaný s čitelným identifikátorem (čárový kód)
- odklon obchodovatelné suroviny ze stávajícího systému
- stejná technologie zpracování výsledného materiálu
- zhoršení plnění cílů OH obcemi

Kalkulačka pro obce

- https://www.mzp.cz/cz/kalkulacka_obce

Zaječív

1 492 obyvatel

Jihomoravský kraj

Po zavedení zálohového systému se mimo jiné zvýší příjem obcí. Aktuálně má každá obec či město příjem od EKO-KOMU za separaci obalů, k této částce se už od prvního roku zavedení zálohového systému přidá ještě částka za nevybrané zálohy (tedy např. ze PET lahv, které skončí ve žlutých kontejnerech) a částka za reklamní tiskoviny (např. letáky obchodních řetězců, za které nově budou platit jejich výrobci). S postupným nabíháním zálohového systému a zvyšující se mírou účinnosti se příjem pro obce bude měnit, vždy ale bude příjem obce vyšší, než kdyby se zálohový systém vůbec nezavedl.

Aktuální fakturovaná částka EKO-KOMU za separaci obalů, jako je papír, sklo, plast, kov atd.

Celková odměna obci Zaječív včetně nevybraných záloh a zpoplatnění reklamních tiskovin.

- Fakturace za separaci
- Reklamní tiskoviny, letáky
- Nevybrané zálohy za PET láhve a plechovky

Celkem: 156 149 Kč

Celkem: 220 043 Kč

Zdroj: MŽP

- **Aktuální stav třídění dle EKO-KOM**

- odpady třídí 75 % Čechů
- 838 578 nádob na tříděný odpad
- 87 m průměrná vzdálenost k nejbližšímu separačnímu místu
- 10,63 nádob na 1 km² území ČR

Poskytování informací o OH občanům

- Metodické doporučení MŽP pro poskytování informací obcemi o odpadovém hospodářství občanům a Soustava indikátorů odpadového hospodářství obce

https://www.mzp.cz/cz/legislativa_metodicke_pokyny_odpady

Zdroj: Ideogram AI

Cíle OH

- Zvýšit do roku 2025 úroveň přípravy k opětovnému použití a úroveň recyklace komunálních odpadů nejméně na **55 % celkové hmotnosti komunálních odpadů** vyprodukovaných na území České republiky. (aktuální stav r. 2021 <37,52 %> meziroční pokles - 1,12 % !!!, v roce 2019 40,97 %)
- Zvýšit do roku 2030 úroveň přípravy k opětovnému použití a úroveň recyklace komunálních odpadů nejméně na **60 % celkové hmotnosti komunálních odpadů** vyprodukovaných na území České republiky.
- Zvýšit do roku 2035 úroveň přípravy k opětovnému použití a úroveň recyklace komunálních odpadů nejméně na **65 % celkové hmotnosti komunálních odpadů** vyprodukovaných na území České republiky.
- **Odstraňovat** uložením na skládku v roce 2035 a v letech následujících nejvýše **10 % z celkové hmotnosti komunálních odpadů** vyprodukovaných na území České republiky. (aktuální stav r. 2021 <47,64 %> meziroční pokles o 0,13 % , dříve meziroční nárůst o cca 1,91 %)
- **Energeticky využívat** v roce 2035 a v letech následujících nejvýše **25 % z celkové hmotnosti komunálních odpadů** vyprodukovaných na území České republiky; toto množství může být navýšeno o rozdíl mezi množstvím komunálních odpadů, které mohly být uloženy na skládku podle bodu 4, a skutečným množstvím komunálních odpadů uložených na skládku. (aktuální stav r. 2021 <12,07 %> meziroční pokles o 0,52 %) **Jiné skupiny odpadů bez limitu (kaly z ČOV)**

Poskytování informací o OH občanům

- **Minimální informační povinnost:**
 - Základní informace o systému nakládání s odpady v obci, tj. jaké odpady jsou v rámci systému obce tříděny a místa, kde je možno tyto odpady odložit.
 - Kolik odpadů bylo směřováno k využití a k jakému.
 - Kolik odpadů bylo směřováno k odstranění a jakému.
 - Informace, zda je v obci možnost domácího kompostování nebo komunitního kompostování a zda je v obci možnost odevzdat použitelné výrobky k dalšímu využití.
 - Kvantifikované výsledky OH Obce:

Poskytování informací o OH občanům

Základní výsledky odpadového hospodářství obce:

Produkce komunálních odpadů	t	kg/obyv.
Produkce směsného komunálního odpadu	t	kg/obyv.
Produkce objemného odpadu	t	kg/obyv.
Separace papíru	t	kg/obyv.
Separace plastu	t	kg/obyv.
Separace skla	t	kg/obyv.
Separace kovu	t	kg/obyv.
Separace biologického odpadu	t	kg/obyv.
Separace textilních odpadů	t	kg/obyv.
Separace nebezpečných odpadů	t	kg/obyv.
Náklady na provoz obecního systému		Kč
Příjmy v odpadovém hospodářství		Kč
Kolik obec doplácí na odpadové hospodářství z rozpočtu		Kč

Indikátory OH obcí

Cíl třídění (hlavní indikátor) – 1x ročně

- **Součet množství odděleně soustředěných recyklovatelných složek komunálního odpadu v rámci obecního systému a těchto recyklovatelných složek komunálního odpadu odděleně soustředěných občany obce mimo systém obce do zařízení pro nakládání s odpady – zařízení musí hlásit obci !**
- **Dělený množstvím celkového komunálního odpadu, který je dán jako součet celkového množství komunálního odpadu vyprodukovaného obcí a převzatého od občanů obce mimo systém obce**

Indikátory OH obcí

I – plnění cíle třídění (hlavní indikátor) – 1x ročně

- **Odpad produkováný obcí (A00)** je odpad z obecního systému. Odpad evidovaný obcí pod (AN60 – živelní pohromy, staré zátěže, černé skládky) se nezapočítává do plnění cíle.
- Do výpočtu plnění cíle **je možno zahrnout oznámený komunální odpad** (např. papír, kovy, plasty, sklo, směsný komunální odpad, objemný odpad a další) **odevzdaný občany mimo systém obce přímo do zařízení k nakládání s odpady**

Indikátory OH obcí

Další indikátory

- Produkce směsného komunálního odpadu
- Produkce objemného odpadu
- Produkce stavebních a demoličních odpadů
- Separace papíru, plastu, skla a kovu
- Účinnost separace papíru, skla a kovu
- Separace biologického odpadu
- Separace textilních odpadů
- Separace nebezpečných odpadů
- Separace – zpětný odběr výrobků s ukončenou životností

Multikomoditní sběr

Multikomoditní sběr

- **Metodický návod Evidence v případě multikomoditního soustředování odpadů v obci a příjmu na třídící / dotřídovací linku**
- **Možnost soustředovat více komodit odpadů v jedné nádobě a svozu**
 - 20 01 39 Plast
 - 20 01 40 Kov
 - 20 01 20 Sklo
 - 20 01 01 01 Nápojové kartony
- Katalogové číslo 20 01 39 Plast + poznámka „Multikomodita“)

Multikomoditní sběr

- Obec obdrží **přesné roční průměrné koeficienty obsahu (podílu) jednotlivých složek odpadu** v její multikomoditě od třídící linky (případně od svozové společnosti, která je obdrží od třídící linky).
- Přes roční průměrné podílové koeficienty jsou roční souhrnné údaje o hmotnosti multikomodity **přepočteny na hmotnosti jednotlivých druhů odpadů** (materiálové druhy odpadů).
- **V roční souhrnné evidenci odpadů**, tj. ročním hlášení obce jsou **ohlášeny (A00) jednotlivé druhy odpadů** (materiálové druhy odpadů) zvláště, tj. plast, kov, sklo, nápojový karton. Stejně druhy odpadů a množství jsou také ohlášeny v ročním hlášení svozové společnosti (B00) a třídící linky (B00).

Asfaltová vyhláška

- Vyhláška č. 283/2023 Sb., o stanovení podmínek, při jejichž splnění jsou znovuzískaná asfaltová směs a znovuzískaný penetrační makadam vedlejším produktem nebo přestávají být odpadem (účinnost od 01.10.2023)
 - Specifikace režimu vedlejšího produktu
 - Povolené postupy zpracování pro režim vedlejšího produktu
 - Podmínky vynětí z odpadového režimu
 - Kritéria pro recyklaci
 - Požadavky na vzorkování a zkoušení

Ohlašování za rok 2024

Ohlašování dat o odpadech za rok 2023,2024 vychází z legislativních předpisů platných do konce roku 2020 (zákon č. 185/2001 Sb., vyhláška č. 383/2001 Sb. a dalších), ještě se hlásí „**stále**“ tzv. „**po staru**“:

Nově dle legislativních předpisů platných od roku 2021 (zákon č. 541/2020 Sb., vyhláška č. 273/2021 Sb.):

- **Změna ohlašovacích prahů:**

- Původci 600 kg N, 100 t O (doposud 100 kg N, 100 t O) **za IČO**
- Oprávněná osoba/obchodník podává nově **NULOVÉ hlášení** za zařízení/činnost, pokud v daném roce nebylo nakládáno s odpady a alespoň jeden den v roce bylo zařízení dle RZ v provozu

- **Změna termínu zaslání hlášení** F_ODP_PROD a jeho variant do ISPOP:

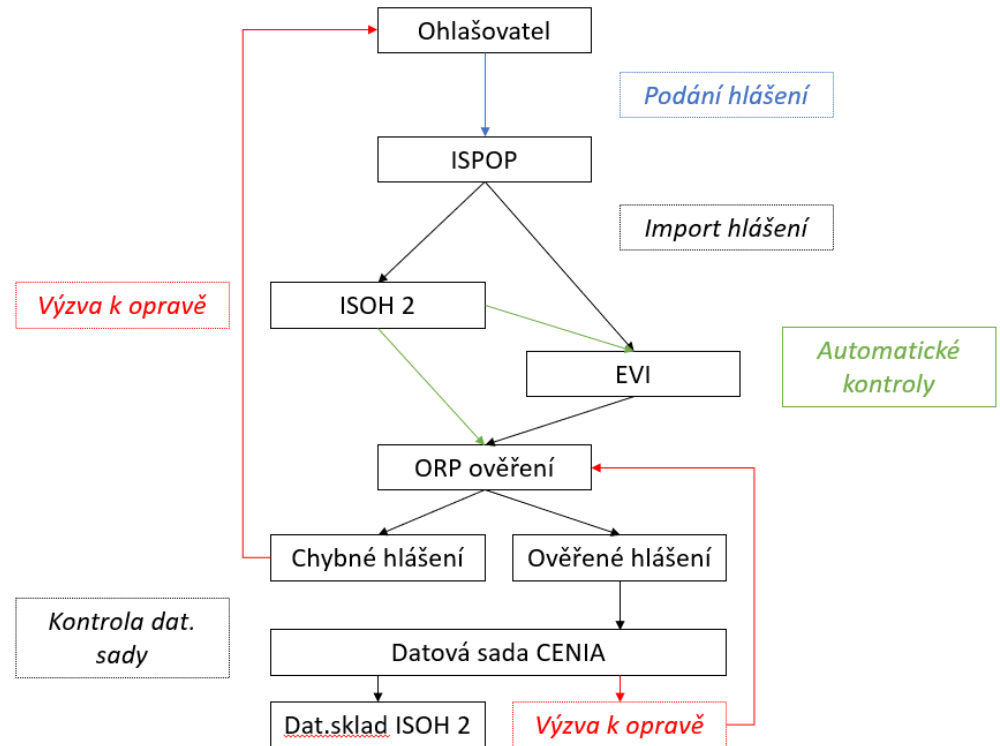
- 28. únor (doposud 15. únor)

- **Změna termínu zaslání exportu dat** z ORP do datového skladu ISOH (CENIA):

- 30. duben (doposud 15. duben)

Jak a čím ohlašovat

- Ohlašovatelé
 - Online formuláře ISPOP
 - Komerční software
- Ověřovatelé (ORP, KÚ, CENIA)
 - ISOH 2
 - Komerční software EVI

Ohlašování za rok 2023, Harmonogram aktivit

28.02.2024	Termín pro ohlašovatele – zaslání hlášení o produkci a nakládání s odpady do ISPOP
30.04.2024	Termín pro ověřovatele – zaslání ověřených hlášení za ORP do datového skladu ISOH
05/2024	CENIA - příprava předběžných dat (verifikace exportů z ORP a vytvoření databáze dat za celou ČR), uzavření databáze předběžných dat
06/2024	CENIA – kontroly nad předběžnými daty (křížové kontroly, výkyvy a další), zaslání největších nesrovnalostí na dotčená ORP
07-08/2024	CENIA – příjem a zpracování opravných exportů z ORP; Uzavření databáze finálních dat
09-10/2024	CENIA – kontrola finálních dat, výpočet indikátorů OH

Časté chyby v evidencích – ohlašovatelé

- Záměna jednotek – kilogramy, litry, kusy
- Nesprávná katalogová čísla odpadů, kategorie odpadů, kódy nakládání (B00 – u původce, informace od odběratelů odpadu)
- Rozdílné množství odpadů u evidenta nebo partnera
- Nesprávně uváděný partner (jiný subjekt, sídlo)
- Nesprávně uváděné IČP/IČZ (na straně evidenta i partnera)
- Nevyřešené inventurní rozdíly z předchozích let (nehromadit „fiktivní“ odpady na skladě)

Kontroly nad daty

- Ve formulářích, na serveru ISPOP (ohlašovatel)
- Kontroly MŽP v EVI8 (ORP) a ISOH (CENIA)

- **Evropské předpisy**

- Balíček k oběhovému hospodářství – novelizace 6-ti odpadových směrnic
- Povinnost transpozice do 24 měsíců od přijetí – 7. červenec 2020

- **Nový zákon o odpadech č. 541/2020 Sb.**

- Platnost: 23.12.2020
- Účinnost: 01.01.2021

- **Nové vyhlášky**

- č. 8/2021 Sb., o katalogu odpadů
- **č. 273/2021 Sb. vyhláška o podrobnostech nakládání s odpady (účinnost od 07/08/2021)**
- v přípravě:
 - Vyhlášky k vedlejším produktům a přechodu odpad/neodpad (asfaltová vyhláška – po MPŘ, palivová vyhláška – před vydáním, zeminy)

Odpadové hospodářství na CENIA

- **Data o odpadovém hospodářství**
 - Informační systém odpadového hospodářství (ISOH) + spolupráce na vývoji ISOH2
 - produkce a nakládání s odpady
 - zpětný odběr vybraných výrobků, obalů a odpadů z obalů
 - přeshraniční přeprava odpadů
 - Příjem a zpracování autovraků (MA ISOH)
 - Přeprava nebezpečných odpadů (SEPNO)
 - Hodnocení nebezpečných vlastností odpadů
- **Zpracování dat**
 - Indikátory POH, Zpráva o stavu životního prostředí, Statistická ročenka ŽP
- **Národní inventarizace emisí skleníkových plynů (NIR) sektor Odpady**
- **Integrovaná prevence a omezování znečištění (IPPC)**
- **Projekty**
 - Centrum environmentálního výzkumu Odpady, oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost (CEVOOH) www.cevooh.cz
 - Evropské tematické středisko pro oběhové hospodářství (ETC CE)
 - Rozvoj metodik pro reporting emisí a propadů skleníkových plynů a jejich projekcí, včetně projekcí emisí tradičních polutantů (MEMORESP)

Děkuji za pozornost

Jiří Valta

jiri.valta@cenia.cz

Tel. 724 503 898

Moskevská 1523/63
101 00 Praha 10 - Vršovice

www.cenia.cz

odpady@cenia.cz